

İletişim, kuram ve sahici bir izlek

Akademinin giderek çoraklaştığı, üniversitelerin yöneticiye itaatin farz olduğuna inanan rektörler tarafından esir alındığı bir Türkiye’de Burak Özçetin’in çalışması, genç akademisyen adayları için bir şans

TEZCAN DURNA

Burak Özçetin, bir yönüyle dışa kapalı, ama bir başka yönüyle içinde bütün alanların/disiplinlerin olabildiğine rahatça at oynatabildiği bir disiplinin kuramlarını yazmayı dener. Çok da iyi etti. Aslında pek çok bilim dalına göre çok genç olan iletişim çalışmaları, sosyal bilimlerin pek çok alanından beslenmiş; bu nedenle de sosyoloji, siyaset, etnografya, antropoloji gibi görece daha eski bilim dallarıyla hem dirsek temasında olmuş hem de onları beslemiştir. Son zamanlarda haberin sadece iletişim ya da gazetecilik alanına dair bir çalışma malzemesi olduğunu artık kimse söyleyemez. Aynı şekilde bir uluslararası diplomasi mevzusunun basında nasıl haberleştirildiği

konusunun sadece uluslararası ilişkiler konusu olduğunu da kimse iddia edemez. Disiplinler arası bir bakış açısı her zaman akademik çalışmanın derinliğinin garantisidir. Bu nedenle Özçetin'in akademik geçmişinin iletişim alanı olmaması, yazdığı Kitle İletişim Kuramları kitabına hem zenginlik hem derinlik hem de kıvraklık kazandırmış görünüyor.

KAMPLAŞMA

Öncelikle Özçetin'in iletişim kuramlarına yaklaşımının bir tarihçi nesnelliği taşıdığının altını çizmek gerekir. Bir yandan iletişim kuramları içindeki paradigmatik ayrışmaların ontolojik, epistemolojik ve ideolojik boyutlarını net bir şekilde anlamamızı sağlayacak sorular soruyor, diğer yandan bu ayrımın içinde kolayca ortaya çıkabilecek kamplaşmaların gereksizliğini çok iyi anlatıyor. Bu kamplaşma, yıllarca iletişim akademisyeni olarak yola çıkmış genç insanları anaakım kuramların içindeki sosyal teoriye dair potansiyeli görebilmesini engellemiştir. Bu nedenle anaakım kuramlar, bu bakış açısına sahip akademisyen adayları için basit bir 'medyanın etkisinin nasıl ölçüleceği' sorunsalı olarak kavrandı, bu alan yazına dair birincil kaynaklar bu nedenle çoğu zaman ihmal edildi.

ÖZÇETİN'İN SAĞDUYUSU

Özçetin bu ihmalin farkındalığıyla, bu alanın kurucu metinlerine titizlikle yeniden bakıyor. Ya da tersinden anaakım iletişim kuramlarına me□ un hocalar da eleştirel kuramları 'ideolojik' ya da hiç değilse 'sübjektiviteyi besleyen basmakalıp önyargıları üreten yaklaşımlar' olarak değerlendirdiler ya da ya□ aladılar. Bu kaygıdan hareket eden akademisyenler, Frankfurt Okulu'na, eleştirel ekonomi politiğe, kültürel çalışmalara mesafeli yaklaştılar, ya da bu ekolleri 'bilimsel' olarak kabul etmediler. Zira bazı iletişim akademisyenlerine göre, nicel veri bilimselliğin en temel koşuludur. Nicel veri kullanmıyorsan, asla saptamaların, iddia ettiklerin bilimsellik payesi kazanamaz. Ancak tersinden bakanlar açısından da nicel veri bize hiçbir şey söylemez. Eleştirel kuramların toplumsala dair her türlü sorunun eksiksiz yanıtını verdiğini düşünen akademisyen de ana akım kuramların statükocu olduğuna inanmıştır. Halbuki her türlü kuramın hangi tarihsel koşullar altında geliştiğini bilmek, her türlü kuramın sadece toplumsal bilgiye erişmek ve onu anlamlı bir şekilde yorumlamak için bir anahtar olduğunu görmeyi sağlar. Özçetin, iletişim kuramlarının tümüne bu sağduyu ile yaklaşıyor ve çalışmasının hiçbir aşamasında bu sağduyusunu kaybetmiyor. Bu sağduyu sayesinde Özçetin'in çalışması bir iletişim öğrencisine öncelikle sosyal teorinin ne olduğunu sonra da bunun içinde iletişim kuramlarının nerde durduğunu gösteriyor. Böylece kuram, ezberlenen,

akılda tutulması gereken isim ve modeller olmanın ötesine geçip operasyonel olarak nasıl yararlanılabileceğine dair ipuçlarıyla karşımıza çıkıyor çalışmanın her satırında.

ÖZGÜR BİR YOLCULUK

Bir alana ilişkin kuramları anlatmaya başlamadan önce kuramın ne olduğunu, nereden geldiğini, ne işe yaradığını, akademik bir eğitim için kuramsal yaklaşımları bilmenin neden önemli olduğunu bilmek, öğrenmek, kavramak neden önemlidir, genellikle bilinmez. İster iletişim ister sosyoloji ister siyaset alanında/disiplininde olsun, yararlanılan kuramsal yaklaşımlar her şeyden önce sizin o alanı panoramik olarak kavrayışınızı ve izleğinizi şekillendirir. Liseyi bitirip üniversite sıralarına oturan bir gencin öncelikle bakışına bir izlek kazandırmanız gerekir. Sonra bu izlekten giderek genç, gerçeğe erişmenin alternatif yollarını kendisi keşfedebilir. Burak Özçetin Kitle İletişim Kuramları kitabında, verdiği derslerden süzülen deneyimiyle iletişim öğrencileri başta olmak üzere, kitle iletişimi ve bunun toplumsal etkisine ilgi duyan her okura kendi paradigmatik perspektifini dayatmadan usulca izlek sunuyor. Bu izleği ise, gündelik hayattan eğlenceli örneklerle renklendiriyor, ki bu çalışmayı kuru bir ders kitabı olmaktan çıkarıp akıcı, sonu merakla beklenen heyecanlı bir anlatıya dönüştürüyor. Kitabın neredeyse her satırına serpiştirdiği aslında verili kabul edilen ama, durup düşünüldüğünde tam olarak tanımlanamayan 'akademik disiplin', 'disiplinlerarasılık', 'amprisizm', 'hipotez' gibi temel kavramlara dair kutucuklar, okuyanın izlediği yoldaki taşları bir bir temizliyor. Bu kutucuklar, aynı zamanda sıradan okuyucunun bu tür metinlere karşı olan önyargısını da ortadan kaldıracak nitelikte. Zira sıradan okuyucu en çok bu tür spesifik sözcükleri anlamamaktan şikâyet eder. Yine bazı bölümlerde eklenen okuma parçaları da okuyucuda o okuma parçasının yazarına dair ilgiyi diri tutuyor. Bu tür stratejilerle bezenmiş olan çalışma hem ders kitabı hem de derinlikli bir akademik çalışma olma niteliğini yine de dengede tutuyor. Ayrıca her bölümün sonuna titizlikle koyulmuş o bölümün bağlamına ilişkin okuma önerileri hayat kurtarıyor. Böylece metin yine kuru bir bilgi yığını değil, insanı bir metinden pek çok metne yönlendiren, gerçek arayışı için kendi iddialarını tek başına dayatan değil başka metinlerle de ilişki kurmanın önemini sıklıkla hatırlatan özgür bir yolculuğa dönüşüyor.

HAKİKAT ARAYIŞI

Akademiklerin giderek çoraklaştığı, üniversitelerin yöneticiye itaatin farz olduğuna inanan rektörler tarafından esir alındığı bir Türkiye'de Özçetin'in çalışması, genç akademisyen adayları için bir şans. Bir iletişim doçenti iken, öğrencilerinden koparılan ve gençlerle bilgi ve deneyimini paylaşması engellenen birisi olarak, iletişim alanında böyle bir

çalışmanın okutulması, eğer okutulabilirse elbette bir parça umutlandıracak beni. Umarım Özçetin'in kitabının okuyanı ve elbette anlayanı, yararlananı çok olur. Zira hakikat arayışının neredeyse beyhude hale geldiği bu zamanlarda, tek başına okumak çok fazla bir anlam ifade etmiyor artık, okuduğunu doğru anlayıp işe yarar bir bilgi haline dönüştürmek de gerekiyor. Özçetin çalışmasını kaleme alırken bu kaygıya fazlasıyla dikkat etmiş ve bu özenle yazmış görünüyor.

BURAK ÖZÇETİN

Kitle İletişim Kuramları

Kavramlar, Okullar, Modeller

Bir Çağrımız Var

Az önce okuduğunuz haber, bağımsız bir medya organı tarafından size sunuldu.

Bağımsız gazetecilik; sermayeye karşı halkı, sömürüye karşı emeği, eşitsizliğe karşı

adaleti, savaşılar karşı barışı, piyasacılığa karşı temel hakları, talana karşı doğayı, erkek şiddetine karşı kadınları, istismara karşı çocukları savunmanın olmazsa olmaz koşuludur.

Siz de gerçeğin sesini yükseltmek adına sorumluluk almak istiyorsanız, sadece birkaç dakikanızı ayırarak **BirGün'e abone olabilir** ve '**#BirGünBenim**' diyebilirsiniz.

Şimdiden sonsuz teşekkürler...

BirGün bizim; hepimizin.

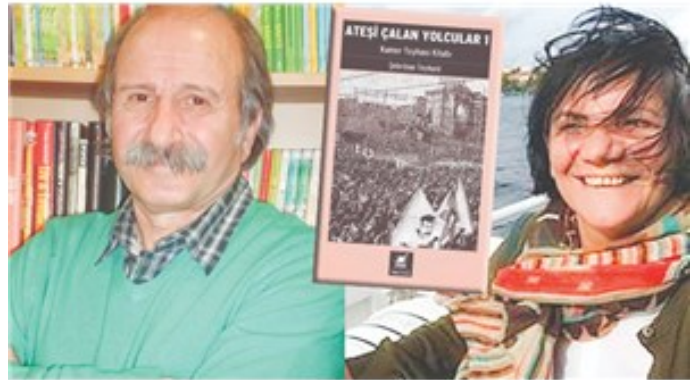
Dijital abonelik için tıklayınız

akademisyen bilim Türkiye gazetecilik ekonomi eğitim ifade üniversite

İlgili Haberler

Gizemin doğusu

Ateşi Çalan Yolcular

Melez Köpek Buck'ın gözünden Jack London ve edebiyatı

'Öteki ben'e elli yıl ötesinden bakış

Sayfa başına git

© 2020 Birgun.net – Tüm Hakları Saklıdır.

BİZİ TAKİP EDİN

